

Sygnatura akt XI C 265/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 grudnia 2015 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu XI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: P. M.

Protokolant: Małgorzata Kotulska

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2015 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą we W.

przeciwko P. J.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego P. J. na rzecz strony powodowej (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. kwotę 13.000 zł (trzydzieści tysięcy złotych zero groszy) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 8 stycznia 2013 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 3.067 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

III. nakazuje uiścić pozwanemu kwotę 166,11 zł na rzecz Skarbu Państwa tytułem zwrotu kosztów sądowych, w postaci wynagrodzenia tłumacza przysięgłego.

Sygn. akt XI C 265/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 3.10.2013r. strona powodowa, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o zasądzenie od pozwanego kwoty 13.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 8.01.2013r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w dniu 29.08.2013r. strona powodowa nabyła w drodze cesji wierzytelność wobec pozwanego od E. I., wynikającej z umowy pożyczki, stwierdzonej pismem z dnia 30.12.2012r., na kwotę 13.000 zł płatną do dnia 7.01.2013r.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 12.11.2013r. w sprawie XI Nc 1396/13 Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu (k. 19).

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany, reprezentowany przez pełnomocnika profesjonalnego, zaskarżając nakaz w całości wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwany wskazał, że umowa miała charakter pozorny i nie doszło do wydania kwoty pożyczki. Umowa miała stanowić zabezpieczenie dla E. I., że pozwany sprzeda samochód, który nabył za pieniądze E. I., a po sprzedaży zwróci jej uzyskane pieniądze.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany P. J. i E. I. pozostawali w związku konkubenckim, wspólnie prowadzili gospodarstwo domowe.

E. I. prowadziła działalność gospodarczą tj. stolarnię.

Pozwany prowadził działalność gospodarczą blacharstwa samochodowego. W kwietniu 2012r. pozwany pojechał do Niemiec, gdzie kupił samochód marki F. (...). Pieniądze na zakup samochodu otrzymał od E. I..

Dowód:

- zeznania świadka E. I. – k. 65v – 66v,
- zeznania świadka M. W. – k. 68 – 68v,
- zeznania świadka B. S. – k. 69,
- zeznania świadka J. W. – k. 71,
- zeznania świadka B. L. – k. 83 – 83v,
- zeznania świadka L. L. – k. 83v – 84,
- przesłuchanie pozwanego – k. 95 – 96,

W grudniu 2012r. pogorszyły się relacje pomiędzy E. I. a pozwanym.

Dowód:

- zeznania świadka E. I. – k. 65v – 66v,
- przesłuchanie pozwanego – k. 95 – 96,

W dniu 30 grudnia 2012r. w domu przy ul. (...) w I. pozwany zawarł z E. I. umowę pożyczki. E. I. przekazała pozwanemu w gotówce kwotę 13.000 zł, która miała być przeznaczona na sprowadzenie auta z zagranicy.

Strony umówiły się, że kwota pożyczki zostanie zwrócona do dnia 7 stycznia 2013r.

Pozwany nie zwrócił pożyczki w umówionym terminie.

Dowód:

- umowa pożyczki – k. 13,
- zeznania świadka E. I. – k. 65v – 66v,
- zeznania świadka K. I. – k. 67,
- zeznania świadka J. W. – k. 71,

Kwota udzielonej pożyczki pochodziła z oszczędności E. I. z prowadzonej działalności gospodarczej.

Dowód:

- zeznania świadka E. I. – k. 65v – 66v

W lipcu 2013r. E. I. rozstała się z pozwanym.

Dowód:

- zeznania świadka E. I. – k. 65v – 66v,

- zeznania świadka K. I. – k. 67,
- zeznania świadka M. W. – k. 68 – 68v,
- zeznania świadka A. Ś. – k. 70,

W dniu 29 sierpnia 2013r. strona powodowa na podstawie umowy przelewu nabyła od E. I. wierzytelność wobec pozwanego wynikającą z umowy pożyczki na kwotę 13.000 zł.

Dowód:

- umowa cesji – k. 12,

W dniu 10 grudnia 2013r. pozwany złożył E. I. oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli z dnia 30 grudnia 2012r. i odstąpieniu od umowy.

Dowód:

- oświadczenie – k. 35.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Przedmiot sporu sprowadzał się do ustalenia czy E. I. – wierzyciel pierwotny udzieliła pozwanemu w dniu 30 grudnia 2012r. pożyczki w kwocie 13.000 zł. Wobec stanowiska pozwanego zarzucającego, że umowa pożyczki była zawarta dla pozorów, na pozwanym zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru wyrażoną w art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.c., spoczywał ciężar wykazania tej okoliczności.

Zgodnie bowiem z art. 720 § 2 k.c. umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem. Forma pisemna umowy pożyczki została zastrzeżona jedynie dla celów dowodowych. Nie zachowanie tej formy nie powoduje, że umowa pożyczki jest nieważna (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 27 lutego 2013 r., V ACa 53/13, Lex nr 1353708). W art. 73 § 1 k.c. ustawodawca przesądził, że jeżeli ustawa zastrzega dla czynności prawnej formę pisemną, czynność dokonana bez zachowania zastrzeżonej formy jest nieważna tylko wtedy, gdy ustawa przewiduje rygor nieważności. Zastrzeżenie formy pisemnej bez rygoru nieważności ma ten skutek, że w razie niezachowania zastrzeżonej formy nie jest w sporze dopuszczalny dowód ze świadków ani dowód z przesłuchania stron na fakt dokonania czynności (art. 74 § 1 zd. 1 k.c.). Jednakże mimo niezachowania formy pisemnej przewidzianej dla celów dowodowych, dowód ze świadków lub dowód z przesłuchania stron jest dopuszczalny, jeżeli obie strony wyrażą na to zgodę, jeżeli żąda tego konsument w sporze z przedsiębiorcą albo jeżeli fakt dokonania czynności prawnej będzie uprawdopodobniony za pomocą pisma (art. 74 § 2 k.c.).

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. W doktrynie powszechnie przyjmuje się, że umowa pożyczki jest umową konsensualną, dwustronnie zobowiązującą. O konsensualnym charakterze pożyczki przesądza fakt, że dochodzi ona do skutku przez samo porozumienie się stron. Obowiązek wydania przedmiotu pożyczki, jaki ciąży na pożyczkodawcy, jest konsekwencją uprzednio zawartego porozumienia w tej sprawie. Obowiązki pożyczkodawcy do przeniesienia własności przedmiotu umowy na pożyczkobiorcę odpowiada obowiązek zwrotu, czyli przeniesienia przez pożyczkobiorcę na pożyczkodawcę przedmiotu umowy, powiększonego o ewentualne wynagrodzenie ustalone w umowie. Tak długo, jak długo przedmiot pożyczki nie zostanie wydany pożyczkobiorcy, tak długo nie może powstać obowiązek jego zwrotu, obciążający pożyczkobiorcę. Takie ukształtowanie obowiązków stron umowy świadczy o tym, iż jest to umowa dwustronnie zobowiązująca. Kodeks cywilny pozostawia stronom umowy pożyczki swobodę w zakresie ustalenia wynagrodzenia z tytułu przeniesienia własności przedmiotu

umowy na pożyczkobiorcę, mogą zatem ukształtować umowę pożyczki jako umowę odpłatną albo nieodpłatną. W braku ustalenia wielkości wynagrodzenia należnego dającemu przyjmuje się, iż nie należy mu się wynagrodzenie z tytułu zawartej umowy, a umowa ma wówczas charakter nieodpłatny. Przedmiotem umowy pożyczki mogą być albo pieniądze, albo rzeczy oznaczone tylko co do gatunku. Umowa pożyczki zobowiązuje pożyczkodawcę do przeniesienia własności przedmiotu pożyczki na pożyczkobiorcę. Samo wydanie przedmiotu pożyczki może nastąpić w dowolny sposób, byle pożyczkobiorca miał możliwość swobodnego dysponowania czy to pieniędzmi, czy rzeczami będącymi przedmiotem umowy. Odwrotność opisywanej sytuacji występuje przy zwrocie pożyczki, przy czym nie muszą to być te same pieniądze i te same rzeczy, o ile są zwracane w tej samej ilości i jakości. Umowa pożyczki w swojej treści powinna wskazywać strony umowy z określeniem ich roli w tym stosunku oraz przedmiot pożyczki. Przedmiotowo istotnym elementem umowy pożyczki jest obowiązek zwrotu pożyczki. Bez tego elementu nie ma umowy pożyczki (wyrok SN z 8 grudnia 2000 r., I CKN 1040/98, LEX nr 50828). W sytuacji gdy przedmiotem są pieniądze, wystarczy wskazanie wielkości pożyczki, a w odniesieniu do rzeczy oznaczonych gatunkowo - należy określić ich rodzaj i ilość (tak: Gawlik Zdzisław, Komentarz do art. 720 Kodeksu cywilnego, Lex 2010 nr 84043).

Stwierdzić należy, że w świetle przesłanek zawartych w przytoczonych przepisach, pozwany i E. I. wszystkie te wymogi, stanowiące o ważności zawartej umowy pożyczki, spełnili. Zawarli pisemną umowę w której określili kwotę pożyczki oraz określili warunki jej spłaty. Pozwany przyznał, że podpisał tę umowę pożyczki.

Jak wynika z art. 83 §1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności. Argumentacja zawarta w sprzeciwie odnosząca się do pozorności zawartej między pozwanym a E. I. umowy pożyczki nie wskazuje na to o jaką pozorność miałoby tutaj chodzić. Przepis art. 83 § 1 k.c. opisuje dwie różne sytuacje. Pierwsza zachodzi wówczas gdy strony dokonują czynności prawnej dla pozorów i jej dokonanie nie służy ukryciu innej czynności prawnej. Można tu mówić o pozorności zwykłej, bezwzględnej. Druga dotyczy przypadku, gdy strony dokonują czynności prawnej pozornej w celu ukrycia innej czynności prawnej (dysymulowanej), której skutki prawne rzeczywiście chcą wywołać. Czynności prawne pozorne, polegające na symulacji bezwzględnej (absolutnej), najczęściej są dokonywane z przyczyn fiskalnych lub egzekucyjnych. Sytuacja przewidziana w art. 83 § 1 zdanie 2 k.c., czyli tzw. symulacja względna, występuje wtedy, gdy strony zawierają pozorną umowę np. sprzedaży w celu ukrycia innej czynności prawnej, najczęściej darowizny. Pozorność oświadczenia woli może zatem zachodzić zarówno wtedy, gdy pod pozorowaną czynnością nie kryje się inna czynność prawna (pozorność zwykła), jak i wtedy, gdy pod oświadczeniem pozornym ukrywa się inna czynność prawna (pozorność kwalifikowana). Pozwany nie wskazał na który rodzaj pozorności się powołuje. Wydawać by się mogło, że argumentacja sprzeciwu zmierza do wskazania na pozorność kwalifikowaną, a więc symulację względną, gdzie jak wyżej podniesiono, chodzi o ukrycie innej niż wynikająca, w tym wypadku z umowy pożyczki, czynności prawnej. Zachodzi zatem zasadnicze pytanie na tle okoliczności tej sprawy, a mianowicie jaką czynność prawną strony umowy pożyczki miałyby ukryć, wszak przecież nie całą współpracę opisywaną w tej sprawie, bo ta nie mieści się w kategorii pojęcia czynności prawnej. Poza tym konieczne jest jednoczesne dokonanie czynności symulowanej i dysymulowanej. Tymczasem uzgodnienia dotyczące współpracy gospodarczej (wcześniejsza sytuacja, gdy E. I. inwestowała swoje środki finansowe w działalność pozwanego polegającą na sprowadzaniu samochodów z zagranicy) miały miejsce na długo przed zawarciem umowy pożyczki. Wreszcie niezbędne jest także zawarcie tajnego porozumienia, świadek E. I. zaprzeczyła aby umowa pożyczki miała inny cel niż wynikający z jej brzmienia. Żadnego zatem z tych elementów składających się na pozorność czynności prawnej, umowy pożyczki, pozwany nie wykazał, a to oznacza, że ta umowa pożyczki jest ważna. Skoro zatem wykazane zostało w sposób nie budzący wątpliwości, że E. I. – poprzednik prawny strony powodowej przekazała pozwanemu w wykonaniu tej właśnie umowy 13.000 zł, taka kwota podlegała zwrotowi i jej zasądzenie w zaskarżonym wyroku, wraz z ustawowymi odsetkami, było zasadne.

Dokonując ustaleń faktycznych co do faktu zawarcia umowy Sąd oparł się w całości na zeznaniach świadków E. I., M. W., B. S., J. W., B. L., L. L., K. I., A. Ś., które były spójne i w związku z tym zasługiwały na wiarę. Nadto korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym w postaci umowy pożyczki z dnia 30 grudnia 2012r. oraz zasługującymi na częściowe uwzględnienie zeznaniami pozwanego. Co należy podkreślić pozwany oraz świadkowie powołani przez obie

strony nie różnili się w zakresie opisu pozytywnych, bliskich stosunków między E. I. a pozwanym przed lipcem 2013r. a także generalnie faktowi, że E. I. przekazywała pozwanemu pieniądze na zakup samochodów.

Sąd doszedł do przekonania, że umowa pożyczki została rzeczywiście zawarta na podstawie analizy charakteru relacji między stronami przed zawarciem umowy, na podstawie okoliczności zawarcia umowy a także zachowania stron po zawarciu umowy. Sąd miał na uwadze, co nie było sporne, że pozwany oraz E. I. byli w związku konkubenckim. Strony dodatkowo łączyły więzi gospodarcze, albowiem E. I. pożyczła pieniądze na zakup samochodów w Niemczech, co stanowiło działalności pozwanego. Powyższe wskazuje na to, że E. I. z racji wieloletniej znajomości z pozwanym mogła czuć potrzebę pomocy finansowej pozwanemu, również w grudniu 2012r. Jednocześnie bezsporne było, że w tym okresie relacje między konkubentami się pogorszyły, więc nie dziwi fakt, iż chciała z nim zawrzeć umowę na piśmie mimo, że wcześniej takiej praktyki nie było.

Wobec powyższego, mając na uwadze dowód z dokumentu w postaci umowy pożyczki z dnia 30 grudnia 2012r., Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadka E. I., która podała okoliczności zawarcia umowy pożyczki. Z zeznaniami świadka E. I., że udzieliła pozwanemu pożyczki w kwocie 13.000 zł koresponduje materiał dowodowy zgromadzony w sprawie. Świadek K. I. wskazał „Padła jakaś jedna kwota powyżej 10 000 zł. Na początku 2013r. chciałem pożyczyć od siostry pieniądze ponieważ brakowało mi na towar. Mówiła mi siostra że pożyczyła P. – czyli pozwanemu jakieś kilka dni temu i że pozwany miał jej oddać te pieniądze 6-7 stycznia 2013r.” (k. 67), to koresponduje z zeznaniami świadka J. W., która zeznała „Pani E. mówiła mi, że podpisała z pozwanym umowę pożyczki na kwotę 13 000 zł. Powiedział mi to w S. 2013r... Nie wiem jakich środków pożyczyla te pieniądze, czy to było z kredytu czy z wykonywanej pracy ale wiem, że mu pożyczyla te pieniądze, bo pozwany jeździł do Niemiec po akta. Pod koniec 2012r. początek 2013r. pozwany sprowadził z Niemiec samochód A. czarny, który stał pod domem” (k. 71).

Spójne i wzajemnie uzupełniające się zeznania wskazanych świadków wskazują, że E. I. mogła w dniu 30 grudnia 2012r. posiadać środki, które przeznaczyła na pożyczkę swojemu ówczesnemu konkubentowi. Zeznania świadków zasługują na wiarę, są bowiem spójne, wzajemnie się uzupełniają, są logiczne, układają się w ciąg zdarzeń zgodny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Sam fakt pozostawiania określonych świadków w związkach rodzinnych ze świadkiem E. I. nie może eo ipso deprecjonować zeznań, zaś to, że relacjonują jedynie te fakty, jakie były im znane, bez uzupełniania o elementy objęte ich domysłami, wręcz przydaje im waloru prawdomówności. Podawanie przez świadków okoliczności, bez znajomości konkretnych faktów co do całości rozliczeń między pozwanym a E. I. przemawia zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego za ich wiarygodnością, skoro szczerze wskazali tylko te fakty. Rzeczą zaś Sądu oceniającego materiał dowodowy jest powiązanie wszystkich faktów wynikających z poszczególnych zeznań w logiczną całość, co zdaniem Sądu było możliwe i znalazło wyraz w poczynionych w niniejszym postępowaniu ustaleniach faktycznych.

Oceniając zeznania pozwanego Sąd dał im wiarę jedynie w tej części w jakiej znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym. W szczególności Sąd nie uwzględnił jego zeznań w tej części w której podał, że umowa pożyczki została zawarta dla pozorów. Żaden z zawnioskowanych na tę okoliczność świadków nie posiadał wiedzy na temat umowy z dnia 30 grudnia 2012r. Żaden z przesłuchanych świadków nie był obecny przy zawarciu umowy i nie dysponował wiedzą czy pieniądze zostały przez E. I. przekazane pozwanemu.

Reasumując Sąd uznał za udowodniony fakt zawarcia między E. I. a pozwanym w dniu 30 grudnia 2012r. umowy pożyczki na kwotę 13.000 zł z terminem zwrotu ustalonym na dzień 7 stycznia 2013r. Pozwany nie zwrócił w umówionym terminie pożyczki. E. I. zawarła ze stroną powodową umowę cesji z dnia 29.08.2013r., która w żaden sposób nie była kwestionowana przez pozwanego w toku niniejszego postępowania. Zatem na podstawie art. 720 § 1 k.c. należało od pozwanego zasądzić na rzecz strony powodowej żadaną pozwem kwotę. O odsetkach ustawowych Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. jak w punkcie I wyroku.

W związku z tym, że stroną wygrywającą jest strona powodowa należało na jej rzecz zasądzić, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. koszty procesu, w tym koszty zastępstwa prawnego. W skład zasądzonych kosztów wchodzi opłata w wysokości 650 zł, koszty zastępstwa prawnego w wysokości 2.400 zł oraz opłata skarbową w wysokości 17 zł.

W związku z powyższym orzeczono jak w punkcie II wyroku.

Zgodnie z art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd obciążył stronę przegrywającą kosztami sądowymi z tytułu wynagrodzenia tłumacza przysięgłego, które poniósł Skarb Państwa. Koszty sądowe z tytułu wynagrodzenia tłumacza przysięgłego wynosiły 166,11 zł.